

Biztonságtudományi Doktori Iskola – Óbudai Egyetem

A tantárgy neve: A biztonság globális fenyegetései és trendjei

Mely területhez tartozik: Kutatási tématerületet megalapozó tantárgyak

A tantárgy kreditértéke: 6 kredit

A tantárgy előadója: Dr. Babos Tibor

A tantárgy célja: A teljesség igénye nélkül, mégis a prioritásokra való törekvéssel feltárni és tanulmányozni azokat a globális biztonsági kihívásokat és nemzetközi folyamatokat, amelyek meghatározzák, jellemzik, vagy befolyásolják a globális és az európai biztonság jelenét, jövőjét. Tekintettel arra, hogy a mindenkori biztonsági kihívások, rizikófaktorok, illetve azok mutációi alapvetően befolyásolják a biztonság mindenkori értékét, e folyamatok vizsgálata elengedhetetlen a biztonság tudomány keretében. Kifejtendő a veszélytényezők átalakulását, "az általánostól a szűkebb felé" elvet követve a biztonság "globális", "európai" és "regionális" dimenzióinak vizsgálata, valamint azok összehasonlítása válik szükségessé a doktorjelölték számára.

A tantárgy előfeltétele: -

A tantárgy tartalma, leírása: A poszthidegháború biztonsági folyamatai ugyan a nyolcvanas években megindult uralkodó globális demokratizálódási trendbe tagolódva, azonban folyamatosan és dinamikusan fejlődve, egymással állandóan konfrontálódva formálódnak. Noha az európai biztonság átalakulásának dinamikája az utóbbi időben jelentősen stabilizálódott, a bipolaritás utáni világ lényegesen bonyolultabbá, bizonytalanabbá és kiszámíthatatlanabbá vált. A hidegháború legfőbb biztonsági fenyegetettsége, a kelet-nyugati konfrontáció és a totális atomháború történelmi homályba tűnésével újszerű biztonsági kockázati tényezők kezdtek burjánzani a kommunizmus sírján, valamint a harmadik világ ingoványában. A fél évszázadot felölelő hidegháború örökségeként megmaradt kölcsönös, összetett függőségek, a földrajzi közelségből és ideológiai, kulturális hasonlóságból adódó politikai, gazdasági áttétek, illetve ezzel szemben az átrendeződött és felszabadult határok, liberalizálódott piacok kedvező közeget biztosítanak az ugyan korábban is létező, viszont elnyomott biztonsági devianciák terjedésének. Az olyan háborús küszöb alatti rizikófaktorok, mint a nacionalizmus; a szeparatizmus; az extrémizmus; a gazdasági, technológiai, társadalmi és kulturális aránytalanságok; a fejlődési perspektívák divergenciái; az etnikai és vallási kontrasztok; a területi integritás és a nemzeti, etnikai önrendelkezés közötti ellentmondások; a migráció; a tömegpusztító fegyverek proliferációja; a terrorizmus, a nemzetközi szervezett bűnözés; a pénzmosás; a kábítószer-, fegyver-, és emberkereskedelem; a migráció; a környezetszennyezés; az ipari és az ember által okozott egyéb mesterséges katasztrófák, vagy a járványok gyűrűzésének a mai országhatárok már egyértelműen nem szabnak gátat. Ezzel párhuzamosan mind a globális, mind pedig az európai biztonsági kihívások átfogó és nagyléptékű mutációt is produkálnak. Ma egyre makulátlanabban és erélyesebben juthatnak kifejezésre a nemzetállamokhoz nem minden esetben köthető, viszont transznacionális karakterisztikát öltő fenyegetettségek. Természetüket tekintve korunk biztonsági kockázati tényezői térben kisebb kiterjedésűek, azonban sokrétűbbek, szerteágzóbbak, s egyben dinamikusanabbak is; hatásukat tekintve könnyen akár globális méreteket is ölthetnek; időben pedig szinte behatárolhatatlanok. E szerteágzó, bonyolult és

magas intenzitású folyamatok vizsgálata és megértése válik szükségessé azok számára, akik e tantárgyat választják.

Kötelező irodalom:

- Tibor Babos: *"The Five Central Pillars of European Security"*, NATO Public Diplomacy Division Brussels, Strategic and Defense Research Institute Budapest, NATO School Oberammergau and Chartapress Budapest, 6 October 2007., on-line: <http://www.theeuropeanlibrary.org/tel4/record/2000029192041> (<http://www.nato.int/structur/library/bibref/acq1107.pdf>)
- Babos Tibor: *"Az európai biztonság öt központi pillére"*, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2007. november 3.

Ajánlott irodalom:

- Babos Tibor: *"Globális közös terek a NATO-ban"*, Nemzet és Biztonság, Stratégiai és Védelmi Kutató Központ, Budapest, 2011. április, on-line: <http://www.nemzetesbiztonsag.hu/letoltes.php?letolt=418>
- Tibor Babos: *"Comprehensive Approach (CA) vs. EBAO Effect Based Approach of Operations"*, Arts in International Security and Civil Military Relations, QuickBooks DocStoc, on-line: <http://docslide.us/documents/comprehensive-approach-ca-vs-ebao-effect-s-based-approach-to-operations-56be97ef26c9d.html>
- Babos Tibor: *"Hibrid hadviselés a NATO-ban"*, Honvédségi Szemle (64.évf.6.sz.), 2010 november 29.
- Babos Tibor: *"Az új francia stratégia"*, Nemzet és Biztonság, Stratégiai és Védelmi Kutató Központ, Budapest, 2008. június, on-line: http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/babos_tibor-az_uj_francia_strategia_katonapolitikai_ertekelese.pdf
- Tibor Babos: *"The European Military Capability Progression"*, Research Papers, Human Rights Conflict Prevention Center (HRCPC), University in Bihac, Bihac, Bosnia and Herzegovina and University in Como, Italy, February 2007.
- Babos Tibor: *"A Szövetség ambíciószint-változása a rigai NATO-csúcsértekezlet tükrében"*, Új Honvédségi Szemle, LXI. évfolyam, 2007/2 szám, Budapest, 2007. február 5.
- Tibor Babos: *"Hungary's Priorities on Peace Support Operations in the Period of NATO Accession"*, TRADECRAFT REVIEW, Periodical of the Scientific Board of the Hungarian Military Security Office, Special Issue, Budapest, 2007., on-line: <http://docplayer.net/989780-Tradecraft-review-periodical-of-the-scientific-board-of-military-security-office.html>
- Babos Tibor: *"A műveletek hatásalapú megközelítése koncepció a rigai NATO-csúcsértekezlet tükrében"*, Új Honvédségi Szemle, LX. évfolyam, 2006/12 szám, Budapest, 2006. december 5.
- Babos Tibor: *"Transzformáció: a NATO válasza a 21. század kihívásaira"*, Új Honvédségi Szemle, LX. évfolyam, 2006/3 szám, Budapest, 2006. május 16.

Budapest, 2017. február 13.

Babos Tibor Ph.D. s.k.
címzetes egyetemi tanár
egyetemi docens
a Biztonságtudományi Központ igazgatója